

LT

LT

LT

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.2.28
KOM(2011) 104 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

Valstybių narių atsakymai į Audito Rūmų 2009 m. metinės ataskaitos pastabas

SEK(2011) 262 galutinis

TURINYS

1.	Ataskaitos aprėptis	3
2.	2009 m. patikinimo pareiškimo išvados.....	3
2.1	Audito Rūmų taikoma audito metodika	3
2.2	Audito Rūmų metinė ataskaita. Naujas išdėstymas	4
2.3	Tvarkingos ataskaitos ir nuolat mažėjantis labiausiai tikėtinas mokėjimų klaidų lygis	4
3.	Valstybių narių veiksmai.....	6
4.	Valstybių narių atsakymai į klausimyno dėl Audito Rūmų 2009 m. metinės ataskaitos klausimus.....	7
4.1	Aukščiausiosios audito institucijos	7
4.2	Žemės ūkis ir gamtos ištekliai.....	8
4.3	Sanglauda	9
5.	Išvada	10

KOMISIJOS ATASKAITA

Valstybių narių atsakymai į Audito Rūmų 2009 m. metinės ataskaitos pastabas

1. ATASKAITOS APRĖPTIS

Audito Rūmai, Europos Sąjungos išorės auditorius, savo metinėje ataskaitoje, remdamiesi Sutarties¹ nuostatomis, pateikia patikinimo pareiškimą. Patikinimo pareiškime pateikiama informacija apie ataskaitų patikimumą ir susijusių operacijų teisėtumą ir tvarkingumą; patikinimo pareiškimas teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai.

Finansiniame reglamente nustatyta, kad kai tik Audito Rūmai perduoda metinę ataskaitą, Komisija atitinkamoms valstybėms narėms nedelsdama praneša tos ataskaitos detales, susijusias su lėšų, už kurias pagal galiojančias taisykles jos yra atsakingos, valdymu. Valstybės narės Komisijai turėtų atsakyti per šešiasdešimt dienų; Komisija iki vasario 28 d. atsakymų apibendrinimą perduoda Audito Rūmams, Europos Parlamentui ir Tarybai².

Po metinės ataskaitos paskelbimo 2010 m. lapkričio 9 d. Komisija tinkamai informavo valstybes nares apie šios ataskaitos detales. Ši informacija buvo pateikta rašte ir trijuose jo prieduose: I priedas – klausimynas, susijęs su konkrečiai valstybei narei skirtomis ataskaitos dalimis, II priedas – klausimynas, susijęs su konkrečioje valstybėje narėje audito metu nustatytais faktais, ir III priedas – klausimynas, susijęs su bendrais nustatytais faktais dėl 2009 m. patikinimo pareiškimo pasidalijamojo valdymo.

Šioje ataskaitoje nagrinėjami valstybių narių atsakymai ir prie jos pridedamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, kuriame pateikiamas išvadų ir atsakymų į I ir II priedų klausimus apibendrinimas.

2. 2009 M. PATIKINIMO PAREIŠKIMO IŠVADOS

2.1 Audito Rūmų taikoma audito metodika

Audito Rūmų audito metodas ir metodika, taikomi tikrinant operacijų tvarkingumą, pagrįsti operacijų tikrinimu ir priežiūros bei kontrolės sistemų veiksmingumo vertinimu. Jie papildomi vadovybės pareiškimų analize ir kitų auditorių pateiktais įrodymais.

Tikrindami operacijas, Audito Rūmai pasirenka kiekvienos politikos srities reprezentatyvią statistinę imtį ir tą imtį išsamiai išnagrinėja. Siekdami išsamiau įvertinti atliktą auditą, Audito Rūmai klaidas suskirsto pagal tai, ar jos kiekybiškai įvertinamos, ar neįvertinamos. Tik kiekybiškai įvertinamos klaidos turi įtakos klaidų

¹ EB sutarties 248 straipsnis (Lisabonos sutarties 287 straipsnis).

² OL L 390, 2006 12 30, Finansinio reglamento 143 straipsnio 6 dalis.

lygiui. Šios ataskaitos pabaigoje pateiktoje 1 lentelėje nurodytas išsamus visų Audito Rūmų ekstrapoliuotų kiekybiškai įvertinamų ir neįvertinamų klaidų, kurios naudotos atliekant auditą, išskirstymas.

Klaidos dar skirstomos pagal pobūdį – galimos tinkamumo finansuoti (mokėjimas neatitinka tinkamumo finansuoti taisyklių), tikrumo (išlaidos kompensuotos neįrodžius, kad jos buvo patirtos) ir tikslumo (mokėjimas apskaičiuotas neteisingai) klaidos. Audito Rūmai taip pat nagrinėja klaidų dažnį pateikdami klaidų (tiek kiekybiškai įvertinamų, tiek neįvertinamų) paveiktą imties operacijų dalį. Klaidų dažnis parodo tikėtiną klaidų paplitimą politikos srityje³.

Audito Rūmai, apskaičiuodami bendrą kiekybiškai įvertinamų klaidų finansinį poveikį, taip pat nustato labiausiai tikėtiną klaidų lygį. Skiriami trys labiausiai tikėtino klaidų lygio intervalai: mažiau kaip 2 %, 2–5 % ir daugiau kaip 5 %.

Galiausiai Audito Rūmai taip pat įvertina priežiūros ir kontrolės sistemas, nagrinėdami jų veiksmingumą užtikrinant operacijų tvarkingumą.

2.2 Audito Rūmų metinė ataskaita. Naujas išdėstymas

Kalbant apie išdėstymą, pasikeitė Audito Rūmų 2009 m. metinės ataskaitos struktūra. Audito Rūmai pastabas dėl vidaus kontrolės sistemų, vadovybės pareiškimų ir biudžeto vykdymo pateikė skyriuje „Patikinimo pareiškimas“ ir skyriuose apie politikos sritis. Į skyrių „Patikinimo pareiškimas“ įtrauktas priedas „Audito metodas ir metodika“. Dėl tokio naujo informacijos išdėstymo skyrių yra ne vienuolika, bet devyni, taip pat pasikeitė skyrių apie politikos sritis numeracija.

2.3 Tvarkingos ataskaitos ir nuolat mažėjantis labiausiai tikėtinas mokėjimų klaidų lygis

Pagal nustatytus faktus, kuriais grindžiamas Audito Rūmų 2009 m. patikinimo pareiškimas, Europos Sąjungos ataskaitose tiksliai, t. y. teisingai ir sąžiningai pateikiami finansinės padėties ir operacijų bei pinigų srautų rezultatai. Be to, Audito Rūmai pripažino, kad Komisija galutinių ataskaitų pastabose patikslino pateiktą išsamią informaciją apie neteisėtai išmokėtų sumų susigrąžinimą ir kitus finansinių klaidų ištaisymo atvejus.

Kalbant apie operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, 2009 m. Audito Rūmai nustatė, kad pajamų srityje mokėjimai atlikti be reikšmingų klaidų ir kad priežiūros bei kontrolės sistemos yra veiksmingos. Taip pat nenustatyta su išipareigojimais susijusių reikšmingų klaidų. Vis dėlto išlaidų srityse, išskyrus administracinių išlaidų ir ekonomikos ir finansų reikalų sritis, atliekant mokėjimus iš biudžeto ir toliau pasitaikė reikšmingų klaidų.

Dėl priežiūros ir kontrolės sistemų Audito Rūmai teigė, kad visose politikos srityse, išskyrus pajamas ir administracines išlaidas, visos sistemos buvo iš dalies veiksmingos.

³

Audito Rūmų 2009 m. metinės ataskaitos 1.1 priedas.

Palyginti su 2008 m., žemės ūkio ir gamtos išteklių politikos srityje padidėjo labiausiai tikėtinas klaidų lygis. Audito Rūmai apskaičiavo, kad labiausiai tikėtinas klaidų lygis šioje dalyje buvo 2–5 %, o tikslumo klaidos buvo dažniausios kiekybiškai įvertinamos klaidos. Kalbant apie priežiūros ir kontrolės sistemas, nors IAKS⁴ – pagrindinė operacijų tvarkingumo užtikrinimo sistema, – ir buvo gerai parengta, tačiau jai neigiamos įtakos turėjo įvedamų duomenų tikslumo laipsnis ir jos duomenų bazėse atliekamų kryžminių patikrų kokybė.

Audito Rūmai pabrėžė, kad skyriuje „Sanglauda“ itin sumažėjo labiausiai tikėtinas klaidų lygis – maždaug 5 %. Tinkamumo klaidos buvo dažniausiai pasitaikančios kiekybiškai įvertinamos klaidos. Tikrindami sistemas, susijusias su 2007–2013 m. įgyvendinimo laikotarpiu, Audito Rūmai nustatė trūkumų, susijusių su valdymo institucijų atliktomis patikromis ir (arba) audito institucijų audituojamomis sistemomis. Sistemos, kuriomis naudojantis Komisijai buvo pranešama apie pataisymus, susijusius su 2000–2006 m. laikotarpiu, taip pat iš dalies nepatenkinamos. Todėl Audito Rūmų vertinimu priežiūros ir kontrolės sistemos buvo iš dalies veiksmingos.

Toliau esančioje lentelėje pateikiamas Audito Rūmų nustatytų faktų dėl kiekvienos politikos srities apibendrinimas⁵.

Specialieji įvertinimai	Pajamos arba veiklos išlaidos (mln. EUR)	Priežiūros ir kontrolės sistemų veikimas	Klaidų lygio intervalas
Pajamos	117 285	Veiksmingos	Mažiau kaip 2 % (žemiau reikšmingumo ribos)
Žemės ūkis ir gamtos ištekliai	56 318	Iš dalies veiksmingos ⁽⁴⁾	2–5 % ⁽⁴⁾
Sanglauda	35 467	Iš dalies veiksmingos ⁽⁴⁾⁽¹⁾	Daugiau kaip 5 % ⁽²⁾
Moksliniai tyrimai, energetika ir transportas	7 966	Iš dalies veiksmingos ⁽⁴⁾	2–5 % ⁽⁴⁾
Išorės pagalba, vystymas ir plėtra	6 596	Iš dalies veiksmingos ⁽⁴⁾	2–5 % ⁽⁴⁾
Švietimas ir pilietybė	2 153	Iš dalies veiksmingos ⁽⁴⁾⁽³⁾	2–5 % ⁽⁴⁾
Ekonomikos ir finansų reikalai	732	Iš dalies veiksmingos ⁽⁴⁾	Mažiau kaip 2 % (žemiau reikšmingumo ribos)
Administracinės ir kitos išlaidos	9 129	Veiksmingos	Mažiau kaip 2 % (žemiau reikšmingumo ribos)

Šioje lentelėje apibendrintas bendras atitinkamuose skyriuose aptartų priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas ir pateikti pagrindiniai Audito Rūmų atliktų savarankiškų testų rezultatai. Lentelėje išryškinti svarbiausi elementai, tačiau joje negali būti pateikta visa atitinkama išsami informacija (visų pirma susijusi su priežiūros ir kontrolės sistemų trūkumais ir klaidų rūšimis). Jos reikia ieškoti pagrindinėje ataskaitos dalyje, atsižvelgiant į metodiką, kuria grindžiamas Audito Rūmų audito metodas (žr. **1.1 priedą** 3–18 dalis).

- (1) Didžioji darbo su sistemomis dalis susijusi su nauju laikotarpiu ir apėmė sistemų atitikties reglamentavimo reikalavimams tikrinimą. Jos buvo įvertintos kaip „iš dalies atitinkančios“ (žr. 4.36 dalį).
- (2) Tarpiniai ir galutiniai mokėjimai, kuriais buvo kompensuojamos patvirtintos išlaidos, sudariusios 23 081 mln. EUR (žr. 4.15 dalį).
- (3) Priežiūros ir kontrolės sistemų įvertinimas yra pagrįstas Komisijos programų ir projektų uždarymo sistemos nagrinėjimu (žr. 7.19 dalį).
- (4) Sistemos yra klasifikuojamos kaip „iš dalies veiksmingos“, nustačius, kad vienos kontrolės priemonės veikia tinkamai, o kitos ne. Taigi jos iš esmės gali neleisti išlaikyti priimtino klaidų operacijose lygio.
- (5) Audito Rūmai klaidų lygius nusprendė pateikti (žr. **1.1 priedą**, 8–12 dalis) trimis intervalais. Šie klaidų lygiai negali būti aiškinami kaip patikimumo intervalas (statistinė prasme).

⁴ Integruota administravimo ir kontrolės sistema.

⁵ Ištrauka iš Audito Rūmų metinės ataskaitos, 1.2 lentelė, p. 22, 2009 m. su operacijų tvarkingumu susijusių nustatytų faktų apibendrinimo.

3. VALSTYBIŲ NARIŲ VEIKSMAI

Kaip minėta įžangoje, Komisija kiekvienai valstybei narei pateikė raštą ir tris priedus: I priedas – klausimynas, susijęs su konkrečioms valstybėms narėms skirtomis ataskaitos dalimis, II priedas – klausimynas, susijęs su konkrečioje valstybėje narėje audito metu nustatytais faktais, ir III priedas – klausimynas, susijęs su bendrais nustatytais faktais dėl 2009 m. patikinimo pareiškimo pasidalijamojo valdymo. Kalbant apie I ir II priedus, valstybių narių paprašyta prireikus pateikti išsamią informaciją apie veiksmus, kurių imtasi klaidoms ištaisyti, taip pat apie tų veiksmų vykdymo laiką bei turinį ir laukiamus rezultatus.

Apskritai į I priede pateikto klausimyno klausimus valstybės narės atsakė gana išsamiai⁶. Nors Audito Rūmai pabrėžė su visomis politikos sritimis susijusias dalis, valstybių narių atsakymuose daugiausia dėmesio skirta Audito Rūmų nurodytoms dalims, susijusioms su pajamų, žemės ūkio ir gamtos išteklių ir sanglaudos politikos sritimis.

Pavyzdžiui, pajamų politikos srityje Audito Rūmai pateikė Graikijos valdžios sektoriaus deficito ir skolos statistinius duomenis ir išreiškė abejonių dėl Graikijos makroekonominės statistikos, įskaitant nacionalines ataskaitas, kokybės⁷. Graikijos atsakyme pabrėžiama, kad imtasi veiksmingų priemonių, ir teigiama, kad

„Kalbant apie atitinkamų nacionalinių ataskaitų kokybės gerinimą, atnaujintame bendrame statistikos veiksmų plane, dėl kurio iniciatyvinė grupė susitarė 2010 m. spalio mėn., daugiausia dėmesio skiriama konkrečioms veiksmams, kurių bus imtasi 2011 m. ir kurie skirti gerinti sektorių, ūkių santaupų ir ketvirtinių ataskaitų kokybę, apimties ir kainos skaičiavimus ir nacionalinių ataskaitų peržiūrą.“⁸

Žemės ūkio ir gamtos išteklių politikos srityje taip pat pabrėžtas Audito Rūmų darbas, susijęs su sistemų veiksmingumu, ir tai, kad Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktorius savo 2009 m. metinėje veiklos ataskaitoje pareiškė išlygą dėl su IAKS susijusių išlaidų Bulgarijoje ir Rumunijoje⁹. Abi šalys aiškiai atsakė, kad imtasi griežtų veiksmų, kurie vykdomi ir šiuo metu. Bulgarija teigė:

„Dėl išlaidų, susijusių su tiesioginėmis išmokomis, – konsoliduotas veiksmų planas IAKS veikimui gerinti patvirtintas 2009 m. ir Bulgarija nuo tada dirba, siekdama įgyvendinti plane nustatytas rekomendacijas ir priemones. Išsamios pažangos, padarytos įgyvendinant konsoliduotą planą, ataskaitos Komisijai teikiamos kas tris mėnesius.“¹⁰

:

Rumunija teigė, kad „2010 finansiniais metais agentūros direktorius dėjo daug pastangų, siekdamas užtikrinti, kad būtų imtasi veiksmingų taisyklių priemonių, kurias įgyvendinus IAKS veiktų geriau.

⁶ Žr. pridedamą Komisijos tarnybų darbinį dokumentą.

⁷ Audito Rūmų ataskaitos 2.27 dalis.

⁸ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, p. 15.

⁹ Audito Rūmų ataskaitos 3.68 dalis.

¹⁰ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, p. 50–51.

Atsižvelgdama į 2009 m. ataskaitoje sertifikavimo institucijos pareikštas išlygas, APIA¹¹ dėjo daug pastangų ir padarė didelę pažangą įgyvendindama IAKS veiksmų plane nurodytas priemones ir sertifikavimo institucijos rekomendacijas.“¹²

Į II priede pateikto klausimyno klausimus, susijusius su konkrečioje valstybėje narėje nustatytais audito faktais, dauguma valstybių narių atsakė išsamiai. Šie nustatyti faktai daugiausia buvo susiję su žemės ūkio ir gamtos išteklių ir sanglaudos politikos sritimis ir juos Audito Rūmai jau anksčiau buvo pateikę valstybėms narėms pranešimuose apie preliminariai nustatytus faktus. Pranešimai apie preliminariai nustatytus faktus – tai Audito Rūmų atlikto audito metu nustatyti faktai, kurie siunčiami audituojamam subjektui. Todėl valstybių narių atsakymuose pateikta informacija gali būti laikoma tolesniais veiksmais, kurių imtasi įvykdžius visus veiksmus po pirminio pranešimo apie nustatytus faktus gavimo.

Rengiant 2009 m. patikinimo pareiškimą audituotos 24 valstybės narės. Valstybės narės, kurių atžvilgiu nustatyta daug faktų (daugiau kaip 10 nustatytų faktų), buvo Prancūzija, Vokietija, Graikija ir Ispanija. Nustatyti mažiau kaip 5 faktai, susiję su Danija ir Nyderlandais. Bendrai valstybės narės pripažino kiekybiškai įvertinamas klaidas ir pranešė, kad imtasi būtinų taisomųjų veiksmų.

Daugiau kaip 50 % atvejų, pateikdamos atsakymus dėl nustatytų faktų, valstybės narės pranešė apie tai, kad veiksmų jau imtasi ir jie arba jau užbaigti, arba vykdomi. Pavyzdžiui, Portugalija pateikė išsamius atsakymus dėl visų nustatytų faktų. Dauguma nustatytų faktų buvo reikšmingos kiekybiškai įvertinamos klaidos ir visais atvejais buvo pranešta, kad mokėjimų pataisymai arba patikslinimai tinkamai atlikti.

Daugeliu atveju, kai veiksmų nebuvo imtasi, buvo nurodytos pateisinamos priežastys ir pateikti patvirtinamieji dokumentai. Taip buvo Ispanijos atveju, kuri ėmėsi veiksmų maždaug dėl 50 % nustatytų faktų, daugiausia susijusių su žemės ūkiu ir gamtos ištekliais. Dėl 18 nustatytų faktų veiksmų nesimta iš dalies todėl, kad Komisija paprašė pateikti trūkstamą informaciją, arba todėl, kad buvo prieštaraujama dėl nustatytų faktų pobūdžio arba jų reikšmingumo. Kartu su atsakymais pateikti ir patvirtinamieji dokumentai. Taip buvo ir Kipro atveju, pateikęs atsakymus dėl visų Audito Rūmų nustatytų faktų, kurių buvo 14 ir kurie visi buvo susiję su sistemų auditais pagal skyrių „Žemės ūkis ir gamtos ištekliai“. Dėl 11 nustatytų faktų imtasi veiksmų, o 3 atvejais, Kiprui nesutikus su nustatytais faktais, buvo pateiktas pasiteisinimas.

4. VALSTYBIŲ NARIŲ ATSAKYMAI Į KLAUSIMYNĄ DĖL AUDITO RŪMŲ 2009 M. METINĖS ATASKAITOS KLAUSIMUS

4.1 Aukščiausiosios audito institucijos

Valstybių narių pateikta informacija apie Audito Rūmų nustatytus faktus dar papildoma jų atsakymuose į klausimyno dėl svarbiausių 2009 m. patikinimo pareiškimo aspektų klausimus.

¹¹ *Agentia de Plati si Interventie pentru Agricultura.*

¹² Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, p. 51–52.

Kaip ir 2008 m. ataskaitos atveju, su 2009 m. ataskaita susiję klausimai taip pat buvo pateikti aukščiausiosioms audito institucijoms. Pirmuoju klausimu klausiama apie bendro audito principą, kurį Audito Rūmai apibrėžė savo nuomonėje Nr. 2/2004 dėl bendro audito, taip pat klausiama, ar jis yra naudinga priemonė aukščiausiosioms audito institucijoms. Maždaug pusė valstybių narių aukščiausiujų audito institucijų pabrėžė, kad bendro audito principas gali duoti naudos. Latvijos aukščiausioji audito institucija teigė, kad bendro audito principą galima „laikyti veiksminga priemone ES lėšoms valdyti, nes ją taikant galima padidinti audito veiklos kokybę, nepažeidžiant atitinkamų audito institucijų nepriklausomumo“. Prancūzijos aukščiausioji audito institucija nurodė kelias priežastis, dėl kurių šį principą reikia remti, įskaitant kontrolės išlaidų suderinimą ir mažinimą, taip pat tai, kad audito institucija gali susidaryti išsamesnį vaizdą apie audito rezultatus¹³.

Suomijos aukščiausioji audito institucija pažymėjo, kad aukščiausiosios audito institucijos tarptautinius audito standartus aiškina kitaip, nei tai daroma Audito Rūmų praktikoje, todėl jos negali tiesiogiai taikyti viena kitų atliktų auditų rezultatų. Dėl šios priežasties reikalingi patikslinimai¹⁴.

Kai kurios aukščiausiosios audito institucijos išreiškė susirūpinimą, kad dėl bendro audito principo gali kilti pavojus institucijų nepriklausomumui. Šį susirūpinimą dėl nepriklausomumo aiškiai išreiškė Belgijos aukščiausioji audito institucija (prancūzų skyrius), kuri pateikė oficialų pareiškimą, kad aukščiausioji audito institucija neatsakinėsi į jokių tiesiogiai aukščiausiosioms audito institucijoms teikiamus klausimus. Institucijos nurodytos priežastys buvo – tai, kad ji veikia savarankiškai kaip nacionalinė išorės kontrolės įstaiga, ir tai, kad visoms aukščiausiosioms audito institucijoms suteikti įgaliojimai būti Audito Rūmų atliekamo audito stebėtojais. Bendrai valstybių narių aukščiausiosios audito institucijos patarė imtis atsargumo priemonių ir pažymėjo, kad principas iš tiesų veiks, tik jei jo veikimas bus užtikrintas visuose piramidės lygmenyse.

Aukščiausiujų audito institucijų taip pat prašyta pateikti informacijos apie jų taikomą reikšmingumo ribą. Dauguma institucijų nurodė taikančios 0,5–2 % reikšmingumo ribą su galimais nukrypimais. Vokietijos Federalinė aukščiausioji audito institucija negalėjo pateikti informacijos apie tai, koku mastu kiekvienos žemės (vok. *Länder*) audito rūmai taiko reikšmingumo ribas ir koks jų dydis¹⁵.

Trečias aukščiausiosioms audito institucijoms skirtas klausimas susijęs su Komisijos mokėjimo ataskaitų, kurios valstybėms narėms teikiamos nuo 2006 m., naudojimu. Bendrai aukščiausiosios audito institucijos mano, kad šiose ataskaitose Komisijos pateikiama informacija ir duomenys naudingi joms atliekant auditą.

4.2 Žemės ūkis ir gamtos ištekliai

Klausimyne taip pat pateiktas klausimas apie supaprastinimą kaimo plėtros srityje. Daugiau nei pusė valstybių narių nurodė, kad jos ne tik pritaria supaprastinimo idėjai, bet ir yra pateikusios supaprastinimo iniciatyvų, pavyzdžiui, aiškiau išdėstyti ir suderinti nacionalines taisykles ir procedūras arba sumažinti pagalbos gavėjų

¹³ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, p. 73.

¹⁴ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, p. 69.

¹⁵ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, p. 75.

įsipareigojimus teikti informaciją. Šiuo metu daugelis šių iniciatyvų įgyvendinamos. Pavyzdžiui, Prancūzija pabrėžė, kad MAAPRAT¹⁶ ėmėsi veiksmų supaprastinti kaimo plėtros taisykles, ypatingą dėmesį skiriant deklaracijų teikimui internetu¹⁷. Lietuva pabrėžė, kad „*siekiant supaprastinti administracines ir paramos skyrimo pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programą procedūras, priimtos bendrųjų teisės aktų pataisos*“.¹⁸

Slovėnija nurodė sudėtingą ataskaitų teikimo tvarką, kuri nuo 2010 m. paprastinama, ji taip pat nurodė „*(pernelyg griežtą) pažeidimų ir sankcijų sistemą*“, kurią ji tobulina, siekdama užtikrinti, kad „*galimi pažeidimai būtų aiškiau apibrėžti, o sankcijos būtų veiksmingesnės, labiau atgrasomosios ir proporcingos pažeidimų sunkumui*“.

Valstybės narės taip pat pabrėžė savo tarpusavio bendradarbiavimą ir su Komisija vedamą dialogą, siekiant apibrėžti ir įgyvendinti supaprastinimą. Ispanija pažymėjo, kad ji veda tarpreigioninius dialogus ir dalyvauja „*Europos lygmens susitikimuose ir forumuose, susijusiuose su BŽŪP paprastinimu*“.¹⁹

4.3 Sanglauda

Skyriuje „Sanglauda“ iškelti trys klausimai, susiję su tinkamumo kriterijais, viešuoju pirkimu ir veiksmingomis valdymo patikromis. Pirma, atsižvelgdamos į griežtesnius tinkamumo kriterijus, valstybės narės pabrėžė, kad klausimą reikėtų spręsti dviem lygmenimis – ES ir (arba) nacionaliniu ir programų. Kai kurių valstybių narių nuomone, teisiniu požiūriu būtina ir reikia nustatyti griežtesnes taisykles. Prancūzija ir Suomija atkreipė dėmesį, kad Tarybos reglamento Nr. 1083/2006 dėl 2007–2013 m. programų²⁰ 56 straipsnyje nustatyta, kad išlaidų atitikimo finansavimo reikalavimams taisyklės nustatomos nacionaliniu lygiu. Todėl Suomija pažymėjo, kad „*pačiame reglamente reikalaujama, kad nacionalinės tinkamumo taisyklės būtų išsamesnės, nei Bendrijos lygmeniu nustatytos taisyklės. Todėl valstybės narės ne tik gali nustatyti tinkamumo reikalavimus, bet ir yra įpareigosotos taikyti konkretesnius reikalavimus, nei tie, kurie nustatyti reglamente ir taikomi Bendrijos lygmeniu*“.²¹

Tačiau kai kurios valstybės narės nurodė, kad ES lygmens tinkamumo taisyklės nėra tokios išsamios, kokių reikėtų atsižvelgiant į programas, ir kad reikėtų skirti daugiau dėmesio taisyklėms, kurios skirtos konkrečioms programoms. Lenkija šį klausimą apibendrino teikdama, kad „*bendras Bendrijos teisės nuostatas reikia pritaikyti atsižvelgiant į konkrečius veiklos programos ypatumus. Todėl būtina nustatyti išsamesnes nuostatas, kad paramos gavėjas jų neaiškintų neteisingai*“.²²

¹⁶ Ministère de l'Agriculture de l'Alimentation, de la Pêche, de la Ruralité et de l'Aménagement du Territoire.

¹⁷ Nereikia pateikti popierinių dokumentų; ūkininkai paraiškas teikia elektroniniu būdu.

¹⁸ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, p. 81.

¹⁹ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, p. 94.

²⁰ 56 straipsnio 4 dalis. Išlaidų atitikimo finansavimo reikalavimams taisyklės nustatomos nacionaliniu lygiu, laikantis išimčių, numatytų kiekvieno fondo konkrečiuose reglamentuose. Jos taikomos visoms pagal veiklos programą deklaruotoms išlaidoms.

²¹ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, p. 71.

²² Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, p. 88.

Antra, aptardamos viešąjį pirkimą, beveik visos valstybės narės pasisakė už tai, kad Komisija rengtų daugiau mokymų nacionalinių bei regioninių valdžios institucijų darbuotojams ir paramos gavėjams, ir daug valstybių narių pabrėžė, kad taisyklės yra sudėtingos. Dauguma valstybių narių taip pat manė, kad Komisija turi parengti aiškesnes gaires. Toliau esančioje 1 lentelėje pateikiami klausimai apie viešojo pirkimo taisyklės ir valstybių narių atsakymų į juos apibendrinimas.

1 lentelė. Viešasis pirkimas			
a) Daugiau Komisijos mokymų nacionalinių / regioninių valdžios institucijų darbuotojams?	TAIP	20	74%
	NE	5	19%
	Kita	2	7%
b) Ar mokymuose turėtų dalyvauti nacionalinių / regioninių valdžios institucijų darbuotojai ir paramos gavėjai?	TAIP	21	78%
	NE	5	19%
	Kita	1	4%
c) Ar Komisija turėtų pateikti valstybėms narėms aiškesnes gaires?	TAIP	22	81%
	NE	4	15%
	Kita	1	4%
d) Ar Komisija turėtų pateikti valstybėms narėms daugiau gairių?	TAIP	12	44%
	NE	11	41%
	Kita	4	15%

Galiausiai kalbėdamos apie veiksmingesnes valdymo patikras, maždaug pusė valstybių narių pritarė, kad reikia tikslesnių tinkamumo taisyklių tiek ES, tiek nacionaliniu lygmenimis. Šiai minčiai nepritarusios valstybės narės teigė, kad jos nepritaria, nes tai nėra geriausias sprendimas. Jungtinė Karalystė pareiškė, kad „Komisija jau yra pakankamai sustiprinusi savo priežiūros vaidmenį Sanglaudos fondų pasidalijamojo valdymo srityje. Bet koks papildomas jos kontrolės didinimas mažina valstybių narių kompetenciją“. Malta pažymėjo, kad „tikslesnės taisyklės gali turėti neigiamą poveikį lankstumo aspektui ir paprastinimui, kurie būtini valdant fondus“.

Toliau esančioje 2 lentelėje pateikti klausimai apie valdančiosios institucijos lygmeniu atliekamas patikras ir valstybių narių atsakymų į juos apibendrinimas.

2 lentelė. Valdančiosios institucijos			
a) Tikslesnės ES ir nacionalinės tinkamumo taisyklės	TAIP	14	52%
	NE	10	37%
	Kita	3	11%
b) Lankstesnės ES ir nacionalinės tinkamumo taisyklės	TAIP	9	33%
	NE	12	44%
	Kita	6	22%
c) Daugiau gairių paramos gavėjams	TAIP	15	56%
	NE	7	26%
	Kita	5	19%
d) Papildomų personalo išteklių nacionaliniu lygiu	TAIP	11	41%
	NE	8	30%
	Kita	8	30%
e) Peržiūrėtos vidaus gairės, skirtos valdančiųjų institucijų atliekamiems patikrinimams	TAIP	12	44%
	NE	9	33%
	Kita	6	22%

5. IŠVADA

Audito Rūmų 2009 m. metinės ataskaitos rezultatai rodo, kad nuolatos gerėja visų ES fondų valdyme dalyvaujančių subjektų veiklos rezultatai. Verta pažymėti, kad per pastaruosius keletą metų sumažėjo Audito Rūmų nurodomas viso biudžeto klaidų

įvertis, kad trečius metus iš eilės pateikiama teigiama nuomonė apie ataskaitas ir kad labai sumažėjo klaidų lygis sanglaudos srityje. Vis dėlto akivaizdu, kad reikalinga nuolatinė tvari pažanga – visų pirma pažanga būtina Europos fondų, kurių valdymą dalijasi Komisija ir valstybės narės, srityje.

Valstybės narės teigiamai atsiliepė apie Audito Rūmų nurodytą pažangą, ypač apie labai sumažėjusį labiausiai tikėtiną klaidų lygį sanglaudos politikos srityje. Tačiau valstybės narės nurodė pageidaujancios dar glaudžiau bendradarbiauti su Komisija. Pavyzdžiui, pabrėžta, kad sudėtingoje viešojo pirkimo srityje svarbiausi sprendiniai klausimai – rekomendacijos bei parama, teikiamos mokymo programų pavidalu, ir konkrečiai sričiai skirtos gairės.

Komisija išlieka visapusiškai įsipareigojusi gerinti ES finansų valdymą. Į dabartinį Komisijos pasiūlymą dėl nauja redakcija išdėstomo Finansinio reglamento įtraukti klausimai, kuriuos pabrėžė Audito Rūmai ir valstybės narės, pateikdamos atsakymus dėl Audito Rūmų nustatytų faktų. Tai ypač svarbu, atsižvelgiant į Komisijos pasiūlymus Finansiniame reglamente nustatyti valstybių narių pareigas, susijusias su kontrole ir auditu²³, taip pat toliau paprastinti ir racionalizuoti ES fondams ir programoms taikytinas taisykles. Šie du įsipareigojimai yra svarbūs, siekiant labai pagerinti išlaidų kokybę. Kartu Komisija ir toliau atidžiai stebės, kad dėl programų struktūrų ir valdymo sistemų supaprastinimo paramos gavėjų lygmeniu nesumažėtų patikimumo, kuris užtikrinamas labai veiksmingomis kontrolės priemonėmis, lygis.

Komisija daug dėmesio skiria tam, kad ir toliau vyrautų geresnio patikimo finansų valdymo tendencija. Todėl labai svarbu, kad Komisija ir valstybės narės bendradarbiautų dar glaudžiau, siekdamos spręsti su Audito Rūmų nustatytais faktais susijusius klausimus.

²³

Taip pat nustatyta Lisabonos sutarties 317 straipsnyje.

I lentelė

Valstybė narė	TIKSLUMAS				TINKAMUMAS				TIKSUMAS				KITOS ATITIKTIES PROBLEMOS				ŽEMĖS ŪKIS, iš viso	SANG LAUDA, iš viso	PAJA MOS, iš viso
	ŽEMĖS ŪKIS	SANG LAUDA	PAJA MOS	iš viso	ŽEMĖS ŪKIS	SANG LAUDA	PAJA MOS	iš viso	ŽEMĖS ŪKIS	SANG LAUDA	PAJA MOS	iš viso	ŽEMĖS ŪKIS	SANG LAUDA	PAJA MOS	iš viso			
Austrija	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	4	0	0
Belgija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bulgarija	0	0	0	0	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
Čekija	4	1	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	1	0
Kipras	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Danija	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
Estija	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	5	0	5	0	6	0
Suomija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prancūzija	6	1	0	7	0	2	0	2	0	0	0	0	1	5	0	6	7	8	0
Vokietija	4	0	0	4	1	1	0	2	0	0	1	1	1	15	0	16	6	16	1
Graikija	3	0	0	3	1	1	0	2	0	0	0	0	7	1	0	8	11	2	0
Vengrija	1	0	0	1	0	2	0	2	0	0	0	0	1	4	0	5	2	6	0
Airija	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Italika	1	0	1	2	2	0	0	2	0	0	0	0	5	0	0	5	8	0	1
Latvija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lietuva	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	4	0	4	0
Liuksemburgas	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	5	0	5	1	6	0
Malta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nyderlandai	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2	0	0
Lenkija	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	3	0
Portugalija	1	2	0	3	0	5	0	5	0	0	0	0	1	0	0	1	2	7	0
Rumunija	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	8	0	0	8	9	0	0
Slovakija	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	5	2	4	0
Slovėnija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ispanija	1	0	0	1	0	9	0	9	0	0	0	0	1	3	0	4	2	12	0
Švedija	0	2	0	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	4	0
JK	6	0	0	6	2	0	0	2	0	0	0	0	2	0	0	2	10	0	0
IŠ VISO				43				32				2				79			

LT

LT